

Datum: 28.07. 2022.

Broj: 02-06-994

TI BiH najoštrije osuđuje nametanje izmjena Izbornog zakona

Odluka Visokog predstavnika da nametne izmjene Izbornog zakona dva mjeseca prije održavanja izbora neprihvatljiva, nedemokratska i neobjašnjiva

Banja Luka, 28.07.2022: TI BiH smatra potpuno neprihvatljivim nametanje izmjena Izbornog zakona od strane Visokog predstavnika, te ovaj potez najoštrije osuđuje i smatra nepomirljivim sa demokratskim principima.

Nametanje izmjena Izbornog zakona, pa i samo „tehničkih“, samo dva mjeseca prije održavanja izbora predstavlja kršenje osnovnog principa da se propisi koji utiču na provođenje izbora ne mijenjaju nakon njihovog raspisivanja, već podrazumijeva i potpuno isključenje demokratskih procedura, javne rasprave i učešća relevantnih institucija pri kreiranju ovako važnih rješenja za integritet izbornog procesa. Pored toga, ukoliko se bude očekivala primjena nametnutih izmjena tokom tekućeg izbornog ciklusa, one mogu ozbiljno ugroziti sposobnost izborne administracije da ih provede, što može, izazivajući pravnu nesigurnosti, dovesti do dodatnih problema u provedbi izbora.

Nažalost, ova praksa je samo nastavak već započetih procesa vezanih za izbornu reformu koje je vodila međunarodna zajednica u BiH, a koji su pokazali krajnju netransparentnost, isključivost i ostavili prostor za manipulacije i dizanje tenzija.

Na to sve, nametnute izmjene, osim po pitanju kaznenih odredbi, čak ni ne unaprjeđuju suštinski izborni proces, te predstavljaju samo površna i parcijalna rješenja, ne uključujući ni već kreirane prijedloge od strane relevantnih institucija i organizacija. Tako, na primjer, nametnute izmjene tretiraju pitanje trgovine mjesta u biračkim odborima, ali se ne dotiču uopšte pitanja načina izbora članova BO i opštinskih/gradskih izbornih komisija.

Odredbe o sprečavanju zloupotrebe javnih resursa ne obuhvataju ključne oblike zloupotreba kroz zapošljavanje i javnu potrošnju, dok nisu tretirana ni druga relevantna pitanja važna za nadzor nad ponašanjem političkih subjekata, nezavisnost izborne administracije i transparentnost i objektivnost izbornog procesa. Uzevši obzir prirodu izmjena koje su nametnute, a koje suštinski ne rješavaju ključne probleme, postaje još nejasnija odluka da se nameću odlukom Visokog predstavnika.

Osim toga, najave nametanja i drugih izmjena Izbornog zakona te Ustava FBiH, koje bi suštinski ugrozile prava građana u BiH i išle u korist etno-nacionalističkim politikama, samo su bespotrebno otvorile prostor za destabilizaciju i stvaranje tenzija u ionako napetoj političkoj situaciji u BiH. Ovo je i suprotno samoj ulozi prvobitno dodijeljenoj instituciji Visokog predstavnika, te ozbiljno dovodi u pitanje kredibilitet i osnovanost opstanka Ureda visokog predstavnika kao institucije, s obzirom na to da ona postaje dio problema, a ne rješenja, za pitanja od najveće važnosti za građane BiH.

TI BiH podsjeća da je Parlamentarna skupština Vijeća Evrope još 2004. godine upozorila da je činjenica da Visoki predstavnik, uz velika ovlašćenja, za svoje djelovanje ne polaže odgovornost građanima BiH u suprotnosti sa osnovnim demokratskim principima, dok je Venecijanska komisija u mišljenju iz 2005. godine upozorila da što duže takva ovlašćenja ostaju na snazi, sve su problematičnija jer ostavljaju dugoročne ako ne i trajne efekte na razvoj demokratije, odnosno stvaranje situacije u kojoj domaće institucije i političke partije ne žele da preuzimaju odgovornost za reforme, a još manje za kompromis.